

THEMA: ARBOCONVENANTEN

Waar gaat het om?

In 1999 werd een nieuw beleid ingezet om verbetering van arbeidsomstandigheden te realiseren. Dit beleid kreeg als titel: "Arboconvenanten nieuwe stijl".

Het nieuwe betreft met name het opnemen van getalsmatige, meetbare doelstellingen, in de vorm van bijvoorbeeld terugdringing van het aantal blootgestelden aan een risicofactor tot een vastgelegd percentage.

Welke sectoren en welke risico's

In eerste instantie zijn de volgende onderwerpen als belangrijke arbeidsrisico's geselecteerd: Tillen, Werkdruk, RSI, Schadelijk geluid, Blootstelling aan oplosmiddelen, allergene stoffen en kwarts.

Op basis van gegevens van het CBS en van de Arbeidsinspectie zijn hoogrisico-bedrijfstakingen geselecteerd, waarin 1 of meer van de genoemde onderwerpen aan de orde is. Criteria voor de selectie waren: 40 % van de werkzame personen in de branche zijn aan 1 of meer van deze risico's blootgesteld, of de branche omvat in totaal minimaal 50.000 personen.

Op grond van deze werkwijze kwamen 29 bedrijfstakingen in aanmerking voor het afsluiten van een convenant.

Zelfmelders

Naast de van overheidswege geselecteerde bedrijfstakingen, konden branches zich ook zelf melden, op grond van eigen behoeften bij de sociale partners. Een 11-tal branches heeft hiervan gebruik gemaakt.

Per 1 oktober 2001 werden geen nieuwe zelfmelders meer geaccepteerd.

Wie zijn betrokken

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is primair initiatiefnemer bij het tot stand komen van de convenanten. SZW draagt in belangrijke mate financieel bij aan het succes van de convenanten: in totaal zal naar verwachting over de periode 2002-2006 ca. € 137 miljoen worden besteed.

Dit geld is bedoeld voor met name onderzoek en procesondersteuning tijdens uitvoering van de opgestelde Plannen van Aanpak.

Werkgevers/werknemers

Samen met SZW bepalen de sociale partners in de bedrijfstaking wat de inhoud van het convenant wordt, en hoe invulling wordt gegeven aan het Plan van Aanpak.

De tot stand koming is een proces van onderhandelen, over zowel de inhoud, de planning als de betrokkenheid van adviseurs en onderzoeksinstituten.

Onderzoeksinstituten zijn betrokken enerzijds bij evaluatie-onderzoek (van nul-meting tot effectmeting na interventies) anderzijds bij onderzoek naar de stand der wetenschap.

Het eerste (evaluatie-onderzoek) vindt met name plaats aan de hand van een geüniformeerde methode Monitor Arboconvenanten; hierin worden werknemers met behulp van een modulair systeem van vragenlijsten op een 7-tal onderwerpen benaderd. De bedoeling van deze uniformering is de resultaten per bedrijfstaking te kunnen vergelijken. De Monitor is gebaseerd op de reeds langer gebruikte vragenlijsten van de SKB. Naast vragenlijsten wordt waar nodig ook meetonderzoek uitgevoerd. Onderzoek naar de stand der wetenschap vindt onder andere plaats om gerichte beheersmaatregelen vast te stellen, maar ook om kosteneffectiviteit van maatregelen te bepalen. Hierbij zijn naast de bekende arbeids-gezondheidskundige instellingen ook meer specifiek technisch georiënteerde

organisaties betrokken (ingenieursbureaus, branchespecifieke onderzoeksinstellingen) maar ook organisaties met financiële deskundigheid voor kosten-batenanalyses.

Projectbureaus

Voor de planningsbewaking en coördinatie tijdens de looptijd van een convenant worden projectleiders benoemd, vanuit hetzij bureaus van de betrokken werkgeversorganisaties, of bureaus die zich hierin gespecialiseerd hebben (zoals Dexis Arbeid of Orbis).

Arbeidsinspectie

In de convenanten is meestal een hoofdstuk ingericht voor de rol van de Arbeidsinspectie tijdens de looptijd van het convenant.

Uitgangspunt op dit moment is dat de Arbeidsinspectie bij haar werkzaamheden niet handhaaft op convenantbepalingen, maar op bestaande wet- en regelgeving.

Een convenant bevat geen afspraken ten aanzien van individuele bedrijven, maar richt zich met zijn meetbare doelstellingen op de bedrijfstak. Pas als resultaten uit een convenant aanleiding geven om van overheidswege een specifieke beleidsregel vast te stellen, kan de Arbeidsinspectie hierop handhavend optreden.

Dergelijke beleidsregels zijn inmiddels opgesteld voor Fysieke belasting in kinderdagverblijven en Tillen op de bouwplaats. In het convenant betreffende Industriële reiniging wordt de mogelijkheid van een dergelijke beleidsregel in verband met Legionella-besmetting uitdrukkelijk genoemd.

Arbo-diensten

- De Arbo-diensten zijn over het algemeen slechts zijdelings betrokken bij de arboconvenanten; daarbij gaat het in hoofdzaak om activiteiten ten aanzien van verzuimbegeleiding en reïntegratie.
- Voorbeelden van andere activiteiten zijn:
- de afspraken die in het convenant Grafimedia gemaakt zijn met een drietal landelijke Arbo-diensten omtrent uitvoering van onderzoek naar arbeidsbeleving, RSI en gerichte RI&E's. Door middel van zgn. Service Level Agreements zijn hier door de branche de leveren prestaties vastgelegd
- de inzet van arboconsulenten in het convenant Industriële schoonmaakbedrijven door een landelijke Arbo-dienst, met als doel elk individueel bedrijf te benaderen met een voorlichtings- en RI&E-pakket
- de organisatie van voorlichtingsactiviteiten m.b.t. RSI in de Architectenbranche
- gerichte RI&E-activiteiten bij de Podiumkunsten

Resultaten tot nu

Door SZW is recent een rapport Arboconvenanten Nieuwe Stijl, Rapportage over de periode 1999-2002 gepubliceerd. Hieruit blijkt dat met name resultaten zijn geboekt ten aanzien van : het aantal afgesloten convenanten, de beschikbaarheid van onderzoeksgegevens, de vergroting van het arbobewustzijn en de ontwikkeling van onderzoeksinstrumenten en beheersmaatregelen.

Het daadwerkelijke gebruik van instrumenten op de werkplek en implementatie van maatregelen lijkt echter achter te blijven.

Verschuiving

Onder druk van maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen is er in de convenanten een duidelijke verschuiving te zien van de oorspronkelijke risico-onderwerpen en preventie naar een grotere nadruk op verzuim- en reïntegratie-activiteiten.

De verwachting is dat eventueel nieuwe nog af te sluiten convenanten zich op die onderwerpen zullen concentreren.

Tenslotte

Hoewel het voor wat betreft de meeste convenanten nog te vroeg is om iets te zeggen over effecten van de aanpak, is wel duidelijk dat in het proces een schat aan gerichte methodieken, onderzoeksresultaten en beheersmaatregelen beschikbaar is gekomen. Veelal zijn die gegevens binnen 1 branche ontwikkeld, maar lijken zij ook voor andere branches bruikbaar. Ontsluiting van deze gegevens lijkt een belangrijke taak voor de nabije toekomst.

De NVvA speelt hierin een rol; in het eerstvolgende symposium (maart 2003) wordt hieraan in 2 sessies expliciet aandacht gegeven: 1 sessie omtrent de draagvlakstudie naar de haalbaarheid van een nationale database meetgegevens en beheersmaatregelen en een sessie 'Branches' waarin nader ingegaan wordt op de resultaten van onderzoeken in het kader van de convenanten.

Ronald Frencken
r.frencken@midned-hi.arbounie.nl

DOOF DOOR MUZIEK

In Nederland zijn in de orkestbranche ongeveer 1.500 mensen werkzaam, verspreid over 14 orkesten. De orkesten vallen onder het bredere arboconvenant voor de podiumkunsten. Met de orkesten is daarnaast een apart convenant over de risico's van onversterkt geluid gesloten. Het arboconvenant voor de orkesten dat in november 2002 is ondertekend, heeft als doel de groep orkestleden die wordt blootgesteld aan schadelijk geluid de komende drie jaar met de helft te doen afnemen. Daarnaast moet de blootstelling aan geluid met gemiddeld 5 decibel afnemen. Ook worden musici beter voorgelicht over de risico's van schadelijk geluid in orkesten: over drie jaar moet 90% van de musici op de hoogte zijn.

Musici die een gemiddelde dagbelasting van meer dan 80 dB(A) ondergaan lopen het risico hierdoor permanente gehoorschade op te lopen. Uit onderzoeken van het akoestisch adviesbureau Peutz naar schadelijk geluid in orkesten blijkt dat musici in alle instrumentgroepen, met uitzondering van de eerste violisten, blootstaan aan een te hoge gemiddelde dagbelasting. Deze resultaten zijn ook gevonden bij metingen uitgevoerd door de Arbo Unie in Hilversum. De gemiddelde dagbelasting varieerde van rond 80 dB(A) voor een relatief klein kamer orkest, tot rond 90 dB(A) bij een orkest dat met versterkt geluid optredens verzorgt.

De zwaarst belaste instrumentengroepen zijn de achterste rijen strijkers, de houtblazers, de koperblazers en de percussionisten in een orkest.

Het convenant is gericht op het terugdringen van het risico van gehoorschade. Als minder mensen risico lopen op gehoorschade, zullen uiteindelijk ook minder mensen daadwerkelijk schade aan hun gehoor krijgen.

Om de blootstelling aan schadelijk geluid te verminderen wordt door elk orkest in een plan van aanpak beschreven op welke wijze maatregelen worden getroffen. Vermindering van de geluidsbelasting moet onder andere mogelijk gemaakt worden door een evenwichtige opbouw van het repertoire (gezien in het licht van de geluidsaspecten daarvan), gebruik van plaatselijke afscherming, vergroten van de afstand tussen instrumentgroepen, akoestische aanpassing van repetitieruimtes, podia en orkestbakken en beperken van de blootstellingsduur door waar mogelijk afzonderlijk repeteren van verschillende instrumentgroepen.

Daarnaast is een lijst met minimumeisen opgesteld waar bij nieuwbouw en verbouwingen van podia rekening mee moet worden gehouden. In de lijst worden bijvoorbeeld eisen aan de akoestiek en de beschikbare ruimte per musicus opgenomen.

Verder wordt in het kader van het convenant geïnvesteerd in onderzoek naar gehoorbeschermers die in een orkest gebruikt kunnen worden. De huidige gehoorbeschermers dempen harde tonen, maar vervormen het geluid ook enigszins. Hierdoor zijn ze voor orkestleden niet goed bruikbaar.

Tot voor kort is het bestaan van het risico van gehoorschade bij musici grotendeels genegeerd. Hoewel de risico's vaak wel worden onderkend, vallen ze in overwegingen weg naast artistieke en

financiële belangen. Tevens wordt het risico van gehoorschade in veel gevallen nog gezien als onvermijdelijke bijkomstigheid van het vak.

De Arbo Unie in Hilversum biedt de medewerkers jaarlijks een PAGO aan. Op deze manier wordt er voorlichting gegeven aan de musici en kan er in een vroeg stadium gehoorschade worden gesignaleerd. In voorafgaande jaren is echter gebleken dat veel musici huiverig zijn om hun oren te laten controleren, omdat zij bang zijn voor de uitslag.

Daarbij spelen er naast de orkesten nog derden een belangrijke rol zoals eigenaren van de concertzalen die financiële belangen hebben en de dirigenten die de in eerste instantie het op een artistieke wijze tot uiting brengen van het repertoire als hoofddoel heeft. Het zal de nodige voeten in aarde hebben om alle maatregelen uit te kunnen voeren omdat er zulke tegenstrijdige belangen zijn. Mogelijk heeft het tot gevolg dat in de (nabije) toekomst het bijwonen van een orkest minder publiek aanwezig kan zijn, omdat het podium dient te worden vergroot, zodat de musici meer ruimte hebben. Dit heeft financiële consequenties en dat kan invloed hebben op het bestaansrecht van de orkesten.

*Karin Heimeriks en Mariëtte de Graaf
Arbo Unie Midden Nederland*

Arboconvenanten

Arboconvenanten vormen een pijler van het overheidsbeleid om de arbeidsomstandigheden te verbeteren. Arboconvenanten worden afgesloten door drie partijen: werkgevers, werknemers en de overheid (SZW). De aanpak legt primair de verantwoordelijkheid bij werkgevers en werknemersorganisaties op brancheniveau. SZW verleent financiële ondersteuning en initieert waar nodig activiteiten.

Met het afsluiten van Arboconvenanten wil het kabinet de blootstelling aan een aantal belangrijke arbeidsrisico's verminderen. Het gaat om tillen, werkdruk, RSI, schadelijk geluid en een aantal gevaarlijke stoffen (oplosmiddelen, allergene stoffen en kwarts). Een relatief groot deel van de beroepsbevolking heeft met deze arbeidsrisico's te maken.

Meer informatie over arbeidsconvenanten vindt u op [de website van het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk](#). Op deze pagina vindt u bijvoorbeeld de teksten van alle beschikbare Arboconvenanten of intentieverklaringen gegroepeerd per branche.

In de beleidsagenda 2003 (Rijksbegroting 2003, Hoofdstuk XV ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) is ten aanzien van Arboconvenanten het volgende opgemerkt. Arboconvenanten zullen in samenspraak met werkgevers en werknemers met onmiddellijke ingang worden gericht op vooral aanpak verzuim en reïntegratie.

(overgenomen van de website van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid www.minszw.nl)

CONVENANT MEUBELINDUSTRIE

Het convenant in de meubelindustrie werd getekend in oktober 2002; gelijktijdig werd een Plan van Aanpak vastgesteld, met een looptijd tot eind 2006.

In een kleine variatie op de uit de arbeidshygiëne bekende trefwoorden, worden hier 3 invalshoeken gekozen: "erkennen", "herkennen" en "terugdringen". Dit is in het plan uitgewerkt voor de onderwerpen Fysieke belasting, Oplosmiddelen en Reïntegratie.

Kees de Schipper (voormalig arbeidshygiënist, nu projectleider bij bureau Orbis) geeft in een telefonisch interview een nadere toelichting:

"Ik ben als 1 van twee projectleiders betrokken bij het uitvoeren van het Plan van Aanpak. De problematiek in de branche is niet nieuw; het gaat bij fysieke belasting en oplosmiddelen om onderwerpen die reeds lang in de wetgeving zijn opgenomen.

Onze voornaamste inspanning is nu gericht op het "erkennen": medewerking in de branche is zeker niet automatisch, we werken hard aan een communicatiestrategie om de (veelal kleine) ondernemingen enthousiast te krijgen.

Belangrijke succesfactoren zijn volgens mij:

- het benadrukken van de samenhang tussen arbo-aspecten en de andere aspecten in de bedrijfsvoering (kwaliteit, logistiek, milieu); zo heeft veel van de fysieke belasting te maken met slecht verlopende logistieke processen
- het aanbieden van oplossingen aan ondernemers moet veel meer aandacht krijgen; in het verleden is in RI&E's te veel de nadruk gelegd op wat mis is, en te weinig aan gerichte advisering van maatregelen
- samenwerking met gespecialiseerde instituten in de branche (zoals Stichting Houtresearch) om te komen tot een 'Meetkoffer' met documentatie en gerichte checklisten en 'Oplossingenboeken' met branchespecifieke verbetermogelijkheden
- het inschakelen van 'Sponsors' : collega-bedrijven in de branche die bereid zijn hun positieve ervaringen aan anderen over te dragen."

In het Plan van Aanpak is een VOS-scan bij 600 bedrijven opgenomen: onderzoek naar de haalbaarheid van vervanging van oplosmiddelrijke naar oplosmiddelarme producten, en naar de stand van beheersing van de blootstelling. Een uitgebreide beschrijving is in het Plan van Aanpak opgenomen.

Specifiek gevraagd naar de rol van Arbeidsinspectie en Arbo-dienst zegt Kees:

"De Arbeidsinspectie heeft haar eigen handhavende rol; via de BrancheBegeleidingsCommissie wordt zij op de hoogte gehouden van de voortgang van de convenantsafspraken.

In het Plan van Aanpak zijn afspraken gemaakt omtrent een Service Level Agreement ten aanzien van de Arbo-diensten, waarin de activiteiten m.b.t. verzuimbegeleiding door die diensten worden vastgelegd. Zelf heb ik in een Arbo-dienst gewerkt; vanuit die ervaring zie ik vooral dat er een beter twee-richtingsverkeer noodzakelijk is tussen Arbo-dienst en individuele ondernemer."

Eind 2001 hadden 2000 van de 2600 betrokken bedrijven minder dan 10 werknemers.

"KETEN-CONVENANTEN"

In zijn presentatie op de Contactbijeenkomst SOMS op 21 november 2002 werd door Albert Hollander (beleidsmedewerker SZW) het begrip Keten-convenanten gehanteerd (zie www.arbeidshygiene.nl).

Een voorbeeld wordt onderstaand beschreven:

SOMS project Industriële reiniging en scheepsonderhoud

In september 2002 is een arboconvenant afgesloten voor de sector industriële reiniging en scheepsonderhoud. Eén van de onderwerpen waarover afspraken zijn gemaakt is het veilig en gezond omgaan met oplosmiddelen en allergenen. Ondertekenaars willen invulling geven aan deze afspraken in de vorm van een SOMS project. Voordelen zijn dat milieuaspecten, de belangrijke rol van opdrachtgevers en informatievoorziening in de keten expliciet worden meegenomen

Medewerkers uit deze sector gebruiken reinigings- en onderhoudsmiddelen, maar worden ook blootgesteld aan verontreinigingen uit bijvoorbeeld opslagtanks.

In het SOMS project zal daarom aandacht worden besteed aan zowel de “reinigingsmiddelenketen” als de “vuilketen”. In feite kan men in de branche met elk type stof worden geconfronteerd. In samenspraak met de branche zal een inperking worden gemaakt om te komen tot de meest voorkomende verontreinigingen. Uit de branche is vernomen dat de informatie ten aanzien van dit punt zeer verschillend is. In sommige gevallen is de opdrachtgever in staat om gedetailleerde informatie te verschaffen over de (oude) inhoud van een tank of installatie, en in andere gevallen is dit veel minder het geval, waarbij zowel gebrek aan kennis als gebrek aan organisatie hiervan de oorzaak kunnen zijn.

Als complicerende factor kan hier worden gewezen op het feit dat de bedrijven uit de sector altijd in een afhankelijke positie verkeren, waardoor een harde eis tot informatie niet ten koste van alles (de opdracht bijvoorbeeld) gehandhaafd zal worden. Tot slot zijn ook opdrachtgevers soms afhankelijk van informatie die zij van hun toeleveranciers dienen te krijgen. Ook deze informatie is lang niet altijd volledig.

In het project wordt gestart met het benaderen en betrekken van de verschillende actoren en het opstellen van een gedetailleerd plan van aanpak. Er zal een database ontwikkeld worden en een infrastructuur om deze actueel te houden. Samengevat wordt beoogd een infrastructuur te ontwikkelen waarmee gezorgd kan worden voor:

- een integrale aanpak van de gevaarlijke-stoffenproblematiek met inachtneming van arbo-, milieu-, en volksgezondheidsaspecten
- het optimaal benutten van kennis en ervaring uit de sector
- het benutten van het ontstane netwerk voor verspreiding van informatie naar alle betrokken partijen
- het blijvend beheersen van milieu-, arbo- en volksgezondheidsrisico's van stoffen.

meer informatie:

Kees de Schipper, Orbis

Kees.deSchipper@orbis.nl

ONDERZOEK NAAR STAND DER TECHNIEK ROND GEREEDSCHAPPEN MET KWARTSSTOFEMISSIE

1. Inleiding

In het Arboconvenant bouw is kwarts als één van de arbeidsrisico's aangemerkt waaraan gedurende de uitvoering van het convenant intensieve aandacht gegeven moet worden. In de aanloop tot het convenant is een inventarisatie gemaakt van gereedschappen en bewerkingen in de bouw en de stand van de techniek. Gezien de snelle ontwikkelingen bestaat het vermoeden dat deze inventarisatie inmiddels achterhaald is. Om de besluitvorming over bestedingen goed te kunnen onderbouwen, laat de branchebegeleidingscommissie (en namens deze de stichting WerkGOED) door Tauw BV een onderzoek uitvoeren om de actuele stand der techniek vast te leggen.

Doel van het onderzoek is het vaststellen van de stand van de techniek rond gereedschappen met kwartsstofemissie, om te kunnen bepalen welke bewerkingen de komende jaren met name de aandacht dienen te krijgen om de blootstelling aan kwartsstof te verlagen. Dit dient te gebeuren aan de hand van de lijsten zoals die zijn opgenomen in het Plan van Aanpak voor het deelconvenant Kwarts. Van de

in de groepen 2 en 3 (zie ook § 2) opgenomen gereedschappen/bewerkingen dient de huidige stand van de techniek vastgesteld te worden.

Hiervoor dienen de volgende onderzoeksvragen te worden beantwoord:

1. Welke gereedschappen zijn er beschikbaar voor de betreffende bewerking (merken/typen)?
2. Kunnen deze gereedschappen voldoen aan de MAC-waarde voor respirabel kwarts, en zo ja, in welke combinatie met slangen (diameter, lengte) en afzuiginstallatie?
3. Zijn de gereedschappen economisch interessant voor bouwbedrijven en praktisch hanteerbaar?
4. Leveren de gereedschappen kwalitatief voldoende goed werk?

5. Welke ontwikkelingen zijn er gaande op de markt van gereedschappen voor gebruik in de groepen 2 en 3 en welke introducties kunnen we op korte termijn verwachten?

2. Uitgangspunt

De basis voor het onderzoek vormt beleidsregel 4.18-4 "Doeltreffende beheersing aan kristallijn kwarts in de bouw" en het Plan van Aanpak van het deelconvenant Kwarts. In het Plan van Aanpak zijn beheersmaatregelen in drie groepen ingedeeld:

- Groep 1: werkzaamheden waarvoor beheersmaatregelen beschikbaar zijn en welke zijn opgenomen in tabel 1 van de beleidsregel en waarvoor geen aanvullende adembescherming nodig is;
- Groep 2: werkzaamheden waarvoor aanvullend onderzoek nodig is ter optimalisering. De beheersmaatregelen zijn opgenomen in tabel 1 van de beleidsregel, maar de techniek voldoet nog niet, zodat aanvullende adembescherming nog nodig is;
- Groep 3: werkzaamheden waarvoor nader onderzoek noodzakelijk is. Hiervoor wordt het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen voorlopig als maatregel gezien.

De groepen 2 en 3 zijn onderwerp van onderhavig onderzoek. In het Plan van Aanpak is per groep een lijst opgenomen met beheersmaatregelen voor bewerkingen die binnen de betreffende groep vallen.

3. Verzamelen informatie

Lijst met leveranciers en andere informanten en vragenlijst

Het onderzoek start met het opstellen van een lijst met te benaderen leveranciers¹ en andere informanten (brancheverenigingen, onderzoeksinstituten e.d.). Deze lijst komt onder andere tot stand op basis van informatie uit eerder verricht onderzoek (bijvoorbeeld het onderzoek van Hilhorst en Lumens, "Blootstelling aan kwarts in de bouwnijverheid", september 1999, en van Stichting Arbouw, "Inventarisatie van grote stofbronnen", 2000) en op basis van overleg met sleutelinformanten (onder andere Stichting Arbouw).

Naast bovengenoemde lijst wordt er een vragenlijst/gespreksprotocol opgesteld om antwoorden te kunnen krijgen op de onderzoeksvragen.

Vergaren informatie

Tijdens de gesprekken met leveranciers/informanten zal documentatie over gereedschappen/apparatuur en zo mogelijk over verrichte metingen worden opgevraagd. Na beoordeling van de verkregen informatie, kan afhankelijk van de relevantie besloten worden om een bedrijfs/lokatiebezoek te verrichten om gereedschappen beter te kunnen beoordelen.

Literatuur

Naast het verzamelen van informatie van leveranciers over door hen geleverde apparatuur, zal ook getracht worden aanvullende informatie (artikelen, rapporten en dergelijke) te verkrijgen van informanten over blootstelling bij gebruik van gereedschappen en over beheersmaatregelen. Aanvullend zal een beperkte literatuurscan worden verricht in een aantal databestanden.

4. Beoordelen informatie

Opstellen lijsten

Op basis van de verkregen informatie worden gereedschappen (merken/types met combinatie van slangen en afzuiginstallatie) gekoppeld aan de verschillende bewerkingen (volgnummers in de lijsten van de groepen 2 en 3).

Bij het beschrijven van de gereedschappen kan onderscheid gemaakt worden in handgereedschap, interface (kappen, koppelstukken) en afzuiging. Bepaalde leveranciers leveren een totaalproduct, anderen echter slechts componenten van de geheel benodigde opstelling.

Blootstellingsbeoordeling

Voor de voorlopig ingedeelde gereedschappen wordt in eerste instantie beoordeeld of er naar verwachting mee voldaan kan worden aan de MAC-waarde voor respirabel kwarts. Dit oordeel zal worden gebaseerd op beoordelingscriteria van de Stichting Arbouw (volgens het rapport

¹ Waar gesproken wordt over leveranciers kan eventueel ook producenten gelezen worden.

“Stofbeheersing in de afbouwsector”, onder andere op basis van een visuele beoordeling en informatie over afzuigcapaciteit), op de informatie van de leverancier van de apparatuur en op gezond verstand. Indien er blootstellingsgegevens beschikbaar zijn, wordt aangenomen dat er voldaan is aan de MAC-waarde indien de kans op overschrijding van de MAC-waarde kleiner is dan 5%. Voor kortdurende werkzaamheden wordt als grenswaarde 2 x MAC-waarde (als tijdgewogengemiddelde over 8 uur) gehanteerd.

De verkregen uitspraak (de beoordeling) dient gezien worden als richtinggevend. Hierbij zal getracht worden inzicht te geven in de mate van zekerheid over de uitspraak.

In het geval verschillende componenten van een combinatie door verschillende leveranciers worden geleverd, zal het veelal zo zijn dat er geen informatie over de gehele combinatie beschikbaar is. Getracht wordt dan de beoordeling van de totale combinatie te baseren op informatie van de verschillende leveranciers over de verschillende componenten, mede op basis van extrapolatie van bekende gegevens in een andere situatie.

Overige beoordelingen

Voor het beoordelen van het economisch interessant en praktisch hanteerbaar zijn, en het leveren van kwalitatief goed werk, wordt getracht referenties te verkrijgen van bouwbedrijven met ervaring met de betreffende apparatuur. Namen van bouwbedrijven worden gevraagd aan de leveranciers, en aan brancheverenigingen en eventuele andere informanten.

Het beoordelen op het economisch interessant zijn, zal worden gebaseerd op de aanschafkosten en de kosten van vervangbare onderdelen, en op basis van informatie over met de middelen haalbare productie. Hierbij wordt getracht een vergelijking te maken met conventioneel gereedschap.

Het meenemen van eventuele andere arbo-aspecten (zoals fysieke belasting en geluid) in de beoordeling is vooralsnog niet in dit onderzoek opgenomen.

Aanpassing lijsten groep 2 en 3

Op basis van de bovenstaande beoordelingen (op basis van de aspecten voldoende lage blootstelling, economisch interessant, praktisch hanteerbaar en het leveren van kwalitatief goed werk) kan bepaald worden of de betreffende beheersmaatregel bij een bepaalde bewerking opgenomen kan worden in groep 1.

Op basis van het onderzoek wordt zo duidelijk voor welke bewerkingen nog geen geschikte beheersmaatregelen beschikbaar zijn.

5. Overige informatie

Het onderzoek loopt van januari tot en met mei 2003.

Informatie over nieuwe ontwikkelingen, meetresultaten van beheersmaatregelen en dergelijke met betrekking tot het beperken van de blootstelling aan kwarts in de bouw, kunnen doorgegeven worden aan John Matulesy (Tauw BV 0570-699823, jhm@tauw.nl) of aan Con Boeckhout (Tauw BV 0570-699801, cib@tauw.nl)

*Tauw BV
Postbus 133
7400 AC Deventer
tel. 0570-699801
fax 0570-699898
www.tauw.nl*

WEBWIJZER ARBOCONVENANTEN

Op het Internet is veel informatie te vinden omtrent Arboconvenanten. Dat betreft zowel letterlijke teksten van convenanten en plannen van aanpak, als aanvullende informatie, onderzoek, checklisten e.d.

Alle convenanten en Plannen van Aanpak zijn te vinden op

www.arbo.nl/systems/strategies/covenants : veelal kunnen links gemaakt worden naar 0-metingen en voortgangsrapportages; ook het Rapport Arboconvenanten 1999-2002 is hier te vinden

Op www.arbobondgenoten.nl kunnen ze ook op sector of thema worden teruggezocht en is voor een aantal convenanten nuttige aanvullende documentatie in te zien.

De moeite waard van het bezoeken zijn zeker ook:

www.arbografimedia.nl een site met uitgebreide informatie op de inhoudelijke aspecten in de Grafische industrie, maar zeker zo interessant is de “financiële paragraaf” in de vorm van kostenbesparingsberekeningen.

www.aeno.nl waar het arboconvenant Gemeenten is ondergebracht, maar ook veel achtergrondinfo over personeel in de zgn. Personeelsmonitor.

Wanneer zich interessante sites aandienen, zullen deze door de redactie worden gemeld op www.arbeidshygiene.nl .